II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Μαΐου 2004

σχετικά με την κρατική ενίσχυση αριθ. C 4/2003 (πρώην NN 102/2002) που χορήγησε η Ιταλία υπέρ της WAM S.p.A.

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2004) 1812]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2006/177/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως την πρώτη υποπαράγραφο του άρθρου 88 παράγραφος 2,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

την απόφαση με την οποία η Επιτροπή αποφάσισε [1] να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, όσον αφορά την ενίσχυση C 4/2003 (πρώην NN 102/2002),

αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα ανωτέρω άρθρα, και έχοντας υπόψη αυτές τις παρατηρήσεις τους,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με επιστολή της 26ης Ιουλίου 1999, η Επιτροπή έλαβε καταγγελία κατά της WAM Engineering, καταγγελία η οποία προερχόταν από έναν ανταγωνιστή. Η καταγγελία αυτή περιείχε τον ισχυρισμό ότι είχαν παρανόμως χορηγηθεί στην WAM επιχορηγήσεις εκ μέρους της ιταλικής κυβέρνησης.

(2) Με επιστολές της 5ης Αυγούστου 1999 και της 10ης Σεπτεμβρίου 1999, ζητήθηκαν πληροφορίες από τις ιταλικές αρχές. Ο καταγγέλλων παρουσίασε επιπρόσθετες πληροφορίες με την επιστολή A/36636 της 2ας Σεπτεμβρίου 1999. Με επιστολή της 13ης Δεκεμβρίου 1999 (D/65224), η Επιτροπή γνωστοποίησε στον καταγγέλλοντα την απάντηση των ιταλικών αρχών, την οποία είχε λάβει με την επιστολή A/37761 της 11ης Οκτωβρίου 1999, και εξέφρασε την πρόθεσή της να κινήσει διαδικασία επίσημης εξέτασης.

(3) Ταυτοχρόνως, η Επιτροπή διενεργούσε έρευνα σχετικά με τις εθνικές δράσεις στήριξης των ξένων άμεσων επενδύσεων εκτός της ΕΕ (εξωτερικές ΞΑΕ)· αυτή η έρευνα αναμενόταν ότι θα οδηγούσε σε ανακοίνωση της Επιτροπής για το ζήτημα αυτό.

(4) Με επιστολή της 18ης Δεκεμβρίου 2001 (D/55270), η Επιτροπή ζήτησε από την Ιταλία να της διαβιβάσει περισσότερες πληροφορίες, ως συνέπεια του ότι ο καταγγέλλων είχε επανέλθει (είχε απευθύνει στην Επιτροπή δύο υπομνήσεις με τις επιστολές A/32799 της 31ης Μαρτίου 2000 και A/38320 της 11ης Οκτωβρίου 2000), και δεδομένου ότι η έρευνα για τις «εξωτερικές ΞΑΕ» είχε καθυστερήσει εκ μέρους της Επιτροπής.

(5) Έχοντας λάβει υπόψη τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν με την επιστολή της 20ής Φεβρουαρίου 2002 (A/31323) και της 27ης Μαρτίου 2002 (A/32370), υποβλήθηκαν επιπλέον ερωτήσεις στις ιταλικές αρχές, με επιστολή της 12ης Απριλίου 2002 (D/51694).

(6) Με επιστολή της 21ης Μαΐου 2002 (A/33699), οι ιταλικές αρχές απάντησαν. Με επιστολή της 5ης Ιουνίου 2002 (D/52840), η Επιτροπή πληροφόρησε τις ιταλικές αρχές ότι έκρινε ότι οι πληροφορίες τις οποίες της είχαν διαβιβάσει ήταν ελλιπείς και ζήτησε να καλύψουν, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της επιστολής, αυτή την έλλειψη και να παράσχουν περαιτέρω διασαφηνίσεις.

[1] C(2003) 35 (δημοσιεύθηκε στην ΕΕ C 142 της 18.6.2003, σ. 2).

(7) Παρά το αίτημα των ιταλικών αρχών, που διαβιβάστηκε με την επιστολή A/34670 της 25ης Ιουνίου 2002, για παράταση της ταχθείσας προθεσμίας ως την 31η Ιουλίου, η Επιτροπή, στις 26 Σεπτεμβρίου 2002, δεδομένου ότι δεν είχε δοθεί καμία απάντηση στο ως άνω αίτημά της, εξέδωσε διαταγή παροχής πληροφοριών, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ [2]. Εν τω μεταξύ, η υπόθεση είχε μεταφερθεί στο μητρώο «μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων» με αριθμό NN 102/2002.

(8) Με τις επιστολές D/53325 της 26ης Ιουνίου και D/55544 της 4ης Οκτωβρίου 2002, ο καταγγέλλων πληροφορήθηκε σχετικά με τις εξελίξεις που αφορούσαν αυτόν τον φάκελο. Με την επιστολή A/37992 της 31ης Οκτωβρίου 2002, ζήτησε να μάθει ποιο αποτέλεσμα είχε η διαταγή.

(9) Οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν τις πληροφορίες που τους είχαν ζητηθεί με την επιστολή A/37537 της 16ης Οκτωβρίου 2002 και διαβίβασαν επιπρόσθετα στοιχεία με την επιστολή A/37783 της 24ης Οκτωβρίου 2002.

(10) Η Επιτροπή πληροφόρησε την Ιταλία, με την επιστολή SG(2003) D/228223 της 24ης Ιανουαρίου 2003, ότι είχε αποφασίσει να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, μέσω της απόφασης C(2003) 35 τελικό, σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση.

(11) Με την επιστολή D/50629 της 29ης Ιανουαρίου 2003, ο καταγγέλλων πληροφορήθηκε για την κίνηση της διαδικασίας.

(12) Δεδομένου ότι δεν είχε εν τω μεταξύ λάβει την ως άνω αναφερόμενη επιστολή, ο καταγγέλλων απηύθυνε στην Επιτροπή υπόμνηση, με την επιστολή A/31086 της 10ης Φεβρουαρίου 2003.

(13) Εκτός από την ανακοίνωση προς τις ιταλικές αρχές, σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας, η WAM S.p.A., απηύθυνε απευθείας στην Επιτροπή την επιστολή (A/31070 της 10ης Φεβρουαρίου 2003).

(14) Με την επιστολή A/31552 της 27ης Φεβρουαρίου 2003, η Ιταλία ζήτησε παράταση, ως τις 7 Μαρτίου 2003, της δεκαπενθήμερης προθεσμίας που είχε ταχθεί για τη διαβίβαση των παρατηρήσεων σχετικά με το απόρρητο, όπως ορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής.

(15) Με την επιστολή A/31812 της 10ης Μαρτίου 2003, η Ιταλία ζήτησε από την Επιτροπή να μην δημοσιεύσει καθόλου την απόφαση, δεδομένου ότι ο αποδέκτης είχε εκφράσει την πρόθεσή του να επιστρέψει το ποσό της ενίσχυσης, πράγμα το οποίο δήλωσε επίσης η ίδια η Wam S.p.A. με την επιστολή A/31907 της 13ης Μαρτίου 2003, την οποία απηύθυνε απευθείας στην Επιτροπή.

(16) Με την επιστολή D/51799 της 18ης Μαρτίου 2003, η Επιτροπή επεσήμανε ότι, για να αποφευχθεί η δημοσίευση, ήταν απαραίτητο να ληφθεί τελική απόφαση για το κλείσιμο της υπόθεσης, η οποία προϋπέθετε ότι θα είχε προηγουμένως προσκομισθεί απόδειξη ότι θα είχαν πράγματι ανακτηθεί τα ποσά των δύο ενισχύσεων, επαυξημένα με τους τόκους υπολογισμένους κατά τρόπον αποδεκτό από την Επιτροπή.

(17) Δεδομένου ότι το ποσό που προτάθηκε από την ιταλική κυβέρνηση, με την επιστολή A/33347 της 13ης Μαΐου 2003, ήταν σημαντικά κατώτερο από την πρώτη εκτίμηση του ισοδύναμου επιχορήγησης της ενίσχυσης που είχε υπολογιστεί από την Επιτροπή, επί τη βάσει των στοιχείων που ήταν διαθέσιμα κατά τη στιγμή της κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ιταλία, με την επιστολή D/53393 της 22ας Μαΐου 2003, ότι η δημοσίευση θα πραγματοποιόταν σε σύντομο χρονικό διάστημα, δεδομένου ότι το προτεινόμενο προς επιστροφή ποσό κρίθηκε ότι δεν πληρούσε τα κριτήριά της.

(18) Με την επιστολή A/34156 της 13ης Ιουνίου 2003, ο καταγγέλλων ζήτησε πληροφορίες σχετικά με τη δημοσίευση της απόφασης. Η Επιτροπή απάντησε με την επιστολή D/53949 της 18ης Ιουνίου 2003, και απηύθυνε την ίδια ημέρα, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) στον καταγγέλλοντα μια επιπλέον ανακοίνωση με την οποία τον πληροφόρησε πάραυτα ότι η δημοσίευση είχε μόλις πραγματοποιηθεί.

(19) Με επιστολή της 1ης Ιουλίου 2003, η οποία διαβιβάστηκε με (A/34620 της ίδιας ημερομηνίας) η WAM S.p.A., απηύθυνε αίτηση πρόσβασης σε ολόκληρο τον φάκελο, πράγμα που αρνήθηκε η ΓΔ COMP με την επιστολή D/54522 της 14ης Ιουλίου 2003.

(20) Με την επιστολή A/34306 της 20ής Ιουνίου 2003, η WAM S.p.A. αντέδρασε άμεσα στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς την Ιταλία ότι επρόκειτο να πραγματοποιήσει τη δημοσίευση της απόφασης. Η Επιτροπή απάντησε με την επιστολή D/54497 της 11ης Ιουλίου 2003.

[2] ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

(21) Με την επιστολή A/34527 της 27ης Ιουνίου 2003, ο καταγγέλλων εξέφρασε την πρόθεσή του να ζητήσει αντιστάθμιση για τη WAM δεδομένων των απωλειών που είχε υποστεί, υπό την προϋπόθεση ότι η τελική απόφαση της Επιτροπής θα ήταν αρνητική και ζήτησε να ειδοποιηθεί σχετικά με τη διαδικασία που επρόκειτο να ακολουθηθεί.

(22) Με την επιστολή A/34750 της 4ης Ιουλίου 2003, η Morton Machine Company Limited, η οποία είναι ο καταγγέλλων, ανακοίνωσε ότι είχε κληθεί να εμφανιστεί σε ιταλικό δικαστήριο από την WAM S.p.A., ότι ζητούσε με τη σειρά της αντιστάθμιση, και ρωτούσε την Επιτροπή κατά πόσον θα μπορούσε να ενεργήσει έτσι ώστε να αποσυρθεί αυτή η κλήτευση.

(23) Με την επιστολή D/54481 της 10ης Ιουλίου 2003, η Επιτροπή απάντησε σε αμφότερες τις προαναφερόμενες επιστολές της Morton Machines Company.

(24) Με την επιστολή A/35044 της 16ης Ιουλίου 2003, διαβιβάστηκαν παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη, τα οποία ζήτησαν να θεωρηθούν απόρρητες αυτές οι παρατηρήσεις.

(25) Στις 23 Ιουλίου 2003, πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των ιταλικών αρχών. Ενόψει αυτής της συνεδρίασης, είχαν διαβιβαστεί εκ μέρους της ιταλικής κυβέρνησης ορισμένες πληροφορίες, με την επιστολή αριθ. 9601 της 22ας Ιουλίου 2003, η οποία καταχωρήθηκε με ημερομηνία 25 Ιουλίου 2003 (A/35269) και, εν συνεχεία, ορισμένα επιπλέον στοιχεία διαβιβάστηκαν απευθείας στην Επιτροπή από την «Presidenza del Consiglio dei Ministri; Dipartimento per il coordinamento delle politiche comunitarie», με την επιστολή A/35577 της 8ης Αυγούστου 2003.

(26) Με την επιστολή A/35785 της 21ης Αυγούστου 2003, η Morton Machine ρώτησε κατά πόσον είχε ήδη εκδοθεί τελική απόφαση και ζήτησε να τηρηθεί ενήμερη σχετικά με τη δημοσίευσή της. Η Επιτροπή απάντησε με την επιστολή D/55473 της 28ης Αυγούστου 2003.

(27) Με την επιστολή A/36444 της 19ης Σεπτεμβρίου 2003, η Ιταλία παρουσίασε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας.

(28) Με την επιστολή A/37525 της 3ης Νοεμβρίου 2003, η Ιταλία παρουσίασε τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις παρατηρήσεις που είχαν γνωστοποιήσει τρίτα μέρη και που της είχαν διαβιβαστεί με την επιστολή της Επιτροπής D/56068 της 25ης Σεπτεμβρίου 2003.

(29) Μετά από την αίτηση επιβεβαίωσης που υπέβαλε η WAM (2003/A/35486 της 30ής Ιουλίου 2003), η Γενική Γραμματεία επιβεβαίωσε την άρνησή της να ικανοποιήσει το αίτημα της πρόσβασης στα έγγραφα, με την επιστολή SG/B/2/IS/D(2003) 330353 της 16ης Σεπτεμβρίου 2003.

(30) Οι φάκελοι που έλειπαν από την απάντηση της 19ης Σεπτεμβρίου (A/36444) διαβιβάστηκαν από την Ιταλία στις 14 Ιανουαρίου 2004, με την επιστολή A/30263.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(31) Ο καταγγέλλων, αναφερόμενος στην πολιτική καθορισμού τιμών της WAM Engineering στο Ηνωμένο Βασίλειο, υποστήριξε ότι η εν λόγω επιχείριση είχε τη δυνατότητα να προσφέρει τα ίδια προϊόντα (βιομηχανικό εξοπλισμό ανάμειξης) με αυτά τα οποία αυτός κατασκευάζει και θέτει σε εμπορία, στο ένα τρίτο περίπου των τιμών του — δηλαδή σε τιμές στις οποίες, κατά την άποψή του, μόλις θα μπορούσε κανείς να αγοράσει τις πρώτες ύλες για την κατασκευή των μηχανημάτων — λόγω της χρηματοδότησής της από την ιταλική κυβέρνηση, ιδίως στο πλαίσιο του νόμου 394/81.

(32) Η «WAM Engineering Ltd» είναι η θυγατρική εταιρία για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία της επιχείρισης «WAM S.p.A.». Πρόκειται για το τμήμα αγοράς το οποίο περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, την κατασκευή και την πώληση μηχανημάτων βιομηχανικής ανάμειξης, που χρησιμοποιούνται κυρίως στη βιομηχανία τροφίμων, χημικών, φαρμακευτικών και περιβαλλοντικών προϊόντων.

(33) Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος, η WAM Engineering επωφελήθηκε από τον ιταλικό νόμο αριθ. 394 του 1981, ο οποίος φαίνεται ότι παρέχει χρηματοοικονομικές διευκολύνσεις για προγράμματα εμπορικής διείσδυσης σε χώρες εκτός της ΕΕ. Ο 394/81 φέρεται, ιδίως, ότι στηρίζει τις ιταλικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να εγκαταστήσουν στο εξωτερικό μια ελεγχόμενη εταιρία, όπως: γραφεία εκπροσώπησης, καταστήματα και αποθήκες.

(34) Οι ιταλικές αρχές επιβεβαίωσαν τη χορήγηση, το 1995, ενίσχυσης υπό τη μορφή χαμηλότοκου δανείου, ποσού ITL 2 281 450 000 (περίπου 1,18 εκατομμύρια ευρώ), υπέρ της WAM, για την εφαρμογή προγραμμάτων στην Ιαπωνία, τη Νότιο Κορέα και την Taiwan. Εντούτοις, σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, το ποσό που χορηγήθηκε πραγματικά στον αποδέκτη ανήλθε σε ITL 1 358 505 421 (περίπου 0,7 εκατομμύριο EUR), δεδομένου ότι τα σχέδια που είχαν προγραμματιστεί για την Κορέα και την Taiwan δεν υλοποιήθηκαν, εξ' αιτίας της οικονομικής κρίσης που έπληξε αυτές τις χώρες.

(35) Το επιδοτημένο δάνειο ανέρχεται σε ποσοστό 85 % των επιτρεπόμενων δαπανών. Η επιδότηση επιτοκίου μπορεί να φθάσει το 60 % του επιτοκίου αναφοράς. Το δάνειο πρέπει να εξοφληθεί σε πέντε έτη, με γραμμική μέθοδο και ίσες εξαμηνιαίες δόσεις, ενώ ο τόκος υπολογίζεται επί του υπολοίπου ανεξόφλητου ποσού. Προβλέπεται περίοδος χάριτος διάρκειας δύο ετών.

(36) Το μειωμένο επιτόκιο του ειδικού δανείου (που ισούται με το 4,4 %) υπολογίστηκε με αναφορά σε αγοραία τιμή 11 %. Κατά συνέπεια, και επί τη βάσει των πληροφοριών που ήταν διαθέσιμες τη στιγμή κατά την οποία κινήθηκε η διαδικασία, η ένταση της ενίσχυσης θεωρήθηκε ότι έφθασε στο 16,38 %, πράγμα το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα πιθανό Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης της ενίσχυσης 222,523 εκατομμύρια ITL (περίπου 115 000 EUR).

(37) Οι επιλέξιμες δαπάνες αυτής της ενίσχυσης υποδιαιρέθηκαν σε δύο κατηγορίες: δαπάνες που έχουν σχέση με μόνιμες δομές στο εξωτερικό και εμπορική προώθηση. Οι αναγνωρισμένες δαπάνες, εκπεφρασμένες σε ITL, έχουν ως εξής:

Επιλέξιμες δαπάνες	Χορηγηθέν δάνειο (σε εκατομμύρια ITL)
ΜΟΝΙΜΗ ΔΟΜΗ	
Μίσθωμα, ασφάλιση, εγκαταστάσεις	122,56
Λειτουργικές δαπάνες (συγκεκριμένα), προσωπικό, επίπλωση, εξοπλισμός μόνιμων δομών)	556,94
Πρότυπα	38,23
Υπηρεσίες συμβούλου	29,43
Υποσύνολο 1	**747,18**
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ	
Αποθήκευση αγαθών	456,28
Έρευνες αγοράς	40,95
Συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις	12,19
Διαφήμιση	94,39
Ταξίδια προσωπικού και επιχειρηματία	7,52
Υποσύνολο 2	**611,33**
Γενικό σύνολο	**1 358,51**

(38) Επιπλέον, με την επιστολή A/33699 της 21ης Μαΐου 2002, οι ιταλικές αρχές, απαντώντας σε συγκεκριμένη ερώτηση της Επιτροπής, δήλωσαν ότι, στο πλαίσιο της ίδιας δράσης, είχε χορηγηθεί επίσης, στις 9 Νοεμβρίου 2000, στην WAM ένα άλλο χαμηλότοκο δάνειο ποσού ITL 1 940 579 808 (περίπου 1 εκατομμύριο EUR).

(39) Η Επιτροπή δεν γνώριζε, κατά τη στιγμή της κίνησης της διαδικασίας, καμία άλλη λεπτομέρεια σχετικά με αυτήν την επιπρόσθετη ενίσχυση.

III. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

'Οσον αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε στην WAM το 1995

(40) Οι ιταλικές αρχές υποστήριξαν, στην επιστολή τους A/33699 της 21ης Μαΐου 2002 ότι η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί στην WAM S.p.A. το 1995, δυνάμει του νόμου 394/81, ήταν αισθητά χαμηλότερη από το κατώφλι «de minimis» και ότι καμία άλλη ενίσχυση «de minimis» δεν είχε χορηγηθεί στον ίδιο αποδέκτη κατά τη διάρκεια της ίδιας τριετίας. Επιπλέον, τόνισαν ότι η ενίσχυση αυτή δεν θα μπορούσε κατά καμία έννοια να θεωρηθεί ότι είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις ποσότητες που είχαν εξαχθεί.

(41) Η Επιτροπή επεσήμανε ότι θα έπρεπε ενδεχομένως να χαρακτηριστούν ως ενίσχυση για την εγκατάσταση και τη λειτουργία ενός δικτύου διανομής οι περισσότερες από τις επιλέξιμες δαπάνες οι οποίες είχαν ληφθεί υπόψη για τη συγκεκριμένη ενίσχυση που είχε χορηγηθεί στην WAM το 1995, όπως το μίσθωμα, η ασφάλιση και οι δαπάνες εγκαταστάσεων καθώς επίσης και οι λειτουργικές δαπάνες (συγκεκριμένα: για το προσωπικό, την επίπλωση και τον εξοπλισμό) οι οποίες ήταν συνδεδεμένες με μια μόνιμη δομή στο εξωτερικό.

(42) Επίσης, κατά την άποψη της Επιτροπής, θα έπρεπε να χαρακτηριστούν ως τρέχουσες δαπάνες συνδεδεμένες με την εξαγωγική δραστηριότητα οι δαπάνες για τις υπηρεσίες συμβούλου που συνδέονταν με τις μόνιμες αντιπροσωπείες στο εξωτερικό, τη διαφήμιση και τα ταξίδια του προσωπικού και του επιχειρηματία.

(43) Λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία υποπαράγραφο της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης ([3]), όπου, κατά τη στιγμή της λήψης μιας απόφασης, οι κατευθυντήριες γραμμές είχαν αντικατασταθεί από έναν κανονισμό, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι κανόνες οι οποίοι προβλέπονται στον κανονισμό ισχύουν εφόσον είναι ευνοϊκότεροι από τους κανόνες των κατευθυντηρίων γραμμών ([4]). Κατά συνέπεια, όσον αφορά τους κανόνες «de minimis», πρέπει κατ' αρχήν να εφαρμοστούν οι κανόνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») ([5]).

(44) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής δεν ισχύει όσον αφορά τις ενισχύσεις για δραστηριότητες που συνδέονται με εξαγωγή, δηλαδή με ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες καθώς επίσης και με τη δημιουργία και τη λειτουργία ενός δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο του 1 παράγραφος α).

([3]) ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22.
([4]) Βλέπε υποθέσεις C 85/98 D Thüringen — Konsolidierungsprogramm; C 87/98 D Thüringen — Darlehensprogramm; C 28/99 D Thüringen Umlaufmittelprogramm, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.
([5]) ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30.

(45) Δεδομένου ότι αφορά τη συμμόρφωση της εν λόγω ενίσχυσης με τους εφαρμοστέους κανόνες «de minimis», θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι κοινοτικοί κανόνες για τις ενισχύσεις στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του 1992 ([6]), οι οποίοι περιλάμβαναν τον κανόνα «de minimis» που ίσχυε κατά τη στιγμή της χορήγησης της ενίσχυσης, δεν απέκλειαν ρητά τις εξαγωγικές ενισχύσεις. Εντούτοις, καθόριζαν χαμηλότερο κατώφλι, ποσού 50 000 ECU.

(46) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εξέφρασε τις αμφιβολίες της για το κατά πόσον η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί το 1995 στην WAM S.p.A. δυνάμει του νόμου 394/81, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ήταν σύμφωνη με οποιονδήποτε εφαρμοστέο κανόνα «de minimis».

(47) Επιπλέον, επί τη βάσει προκαταρκτικής εξέτασης, η Επιτροπή είχε σοβαρές αμφιβολίες για το κατά πόσον η ενίσχυση προς την WAM θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με τη συνθήκη ΕΚ, δυνάμει οποιασδήποτε διάταξης.

(48) Ιδίως, η Επιτροπή τόνισε επίσης ότι, εφόσον η WAM S.p.A. τη στιγμή κατά την οποία κινήθηκε η διαδικασία, δεν εθεωρείτο ότι ήταν ΜΜΕ, η ενίσχυση για έρευνες αγοράς και για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, δραστηριότητες που κατ' αρχήν θα μπορούσαν να είναι επιλέξιμες για ενίσχυση για παροχή συμβουλών και άλλες υπηρεσίες και δραστηριότητες, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ([7]), δεν θα μπορούσε να επωφεληθεί από παρέκκλιση στην παρούσα περίπτωση.

(49) Επιπλέον, σε περίπτωση που η ενίσχυση θα χρειαζόταν να εκτιμηθεί ως ξένη άμεση επένδυση (ΞΑΕ), θα πρέπει να σημειωθεί ότι, μέχρι σήμερα, η Επιτροπή δεν έχει επιτρέψει καμία κρατική ενίσχυση για ΞΑΕ σε μεγάλες επιχειρήσεις. Στην απόφασή της 97/241/ΕΚ της 5ης Ιουνίου 1996 ([8]), η Επιτροπή ενέκρινε ένα πρόγραμμα υπό την προϋπόθεση ότι η ενίσχυση θα χορηγείται από ΜΜΕ μόνο για ξένες άμεσες επενδύσεις — εφόσον όλες οι απαιτήσεις που ορίζονται για τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης σε ΜΜΕ πληρούνται — και ότι η ενίσχυση που χορηγείται σε μεγάλες επιχειρήσεις κοινοποιείται σε ατομική βάση.

(50) Η μοναδική κοινοποίηση ατομικής ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε μεγάλη επιχείρηση επί τη βάσει της προαναφερόμενης απόφασης είχε ως αποτέλεσμα αρνητική απόφαση ([9]).

(51) Οι ιταλικές αρχές επεσήμαναν επίσης στην επιστολή τους της 24ης Οκτωβρίου 2002 (A/37783) ότι δεν είχε ποτέ χορηγηθεί ενίσχυση απευθείας στην «WAM Engineering» και ότι καμία επιχείρηση με αυτό το όνομα δεν είναι εγγεγραμμένη στο ιταλικό μητρώο επιχειρήσεων.

(52) Πρώτα απ' όλα, πρέπει να σημειωθεί ότι η «WAM Engineering Ltd» είναι η θυγατρική εταιρία για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία της «WAM S.p.A.». Κατά δεύτερον λόγο, οι ιταλικές αρχές γνωστοποίησαν, μετά από την επιστολή τους της 11ης Οκτωβρίου 1999, ότι είχε χορηγηθεί το 1995 στην «WAM S.p.A.» ένα χαμηλότοκο δάνειο δυνάμει του νόμου 394/81 και πρόσθεσαν, με την επιστολή A/33699 της 21ης Μαΐου 2002, ότι στην «WAM group» είχε χορηγηθεί και ένα άλλο χαμηλότοκο δάνειο, δυνάμει του ίδιου καθεστώτος, στις 9 Νοεμβρίου 2000.

(53) Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ([10]), «εφόσον η Επιτροπή έχει στην κατοχή της πληροφορίες από τις οποίες απορρέει ότι υπήρξαν παράνομες ενισχύσεις, ανεξαρτήτως της πηγής τους, εξετάζει αμελλητί τις πληροφορίες αυτές».

(54) Συμπεραίνοντας, έχοντας υπόψη τα προαναφερόμενα, η Επιτροπή εξέφρασε σοβαρές αμφιβολίες για το κατά πόσον η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί το 1995 στη WAM δυνάμει του νόμου 394/81 θα μπορούσε να επωφεληθεί, σύμφωνα με οποιαδήποτε διάταξη, από παρέκκλιση δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 3) της συνθήκης ΕΚ.

'Οσον αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε στη WAM S.p.A. το 2000

(55) Τη στιγμή της κίνησης της επίσημης διαδικασίας εξέτασης, η Επιτροπή δεν είχε γνώση κανενός ειδικού χαρακτηριστικού, όπως ένταση ενίσχυσης και επιλέξιμες δαπάνες, της ενίσχυσης που είχε χορηγηθεί το 2000 στην «WAM group» (όπως είχε οριοθεί από τις ιταλικές αρχές), πάντα υπό τη μορφή χαμηλότοκου δανείου, δυνάμει του νόμου 394/81, δεδομένου ότι δεν της είχε γνωστοποιηθεί καμία σχετική πληροφορία εκ μέρους των ιταλικών αρχών.

(56) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση σε εκείνο το στάδιο του φακέλου να εκτιμήσει εις βάθος την ειδική ενίσχυση, εξέφρασε όμως τις αμφιβολίες της, δεδομένου ότι εξυπηρετούσε τον ίδιο σκοπό και είχε χορηγηθεί με την ίδια νομική βάση την οποία είχε η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί το 1995, για το ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με τις διατάξεις της συνθήκης δυνάμει οποιουδήποτε κανόνα.

([6]) ΕΕ C 213 της 19.8.1992, σ. 2.
([7]) ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33.
([8]) Απόφαση σχετικά με ενίσχυση που προτίθεται να χορηγήσει η Δημοκρατία της Αυστρίας βάσει του προγράμματος Ανατολικής Ευρώπης (ERP-Osteuropaprogramm) (ΕΕ L 96 της 11.4.1997, σ. 23).
([9]) Απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 1998 για την υπόθεση LiftgmbH (ΕΕ L 142 της 5.6.1999, σ. 32).
([10]) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

IV. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ**

(57) Ένα τρίτο μέρος γνωστοποίησε παρατηρήσεις σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας· το τρίτο αυτό μέρος ενδιαφερόταν για την εν λόγω υπόθεση και ζήτησε να διατηρηθεί η εμπιστευτικότητα.

(58) Αυτές οι παρατηρήσεις επιδοκιμάζουν την προσπάθεια της Επιτροπής για αποκατάσταση ισότιμων όρων για τους ανταγωνιστές του συγκεκριμένου τομέα και καταγγέλλουν την απώλεια δεξιοτήτων και θέσεων απασχόλησης μηχανικού, εξ αιτίας της θέσης της WAM S.p.A. στην αγορά.

(59) Με την επιστολή A/37525 της 3ης Νοεμβρίου 2003, η Ιταλία, η οποία είχε λάβει γνώση των παρατηρήσεων των τρίτων χωρών με την επιστολή της Επιτροπής D/56068 της 25ης Σεπτεμβρίου 2003, επεσήμανε ότι, κατά την άποψή της, οι παρατηρήσεις αυτές δεν συνέβαλαν καθόλου πραγματικά, δεδομένου ότι απλώς επιβεβαίωσαν ορισμένους ισχυρισμούς οι οποίοι είχαν ήδη εκφρασθεί σχετικά με τον ίδιο φάκελο, π.χ. από τον καταγγέλλοντα. Η Ιταλία πιστεύει, ιδίως, ότι έχει αποδειχθεί επαρκώς η έλλειψη σχέσης μεταξύ των γεγονότων που καταγγέλλονται στις ως άνω παρατηρήσεις και της χρηματοδότησης της WAM, σύμφωνα με τον νόμο 394/81.

V. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ**

(60) Έχουν προσκομιστεί αποδεικτικά στοιχεία για το ότι η WAM, κατά τη στιγμή της χορήγησης της πρώτης ενίσχυσης, καθώς επίσης και κατά τη στιγμή της υποβολής της συναφούς αίτησης, πληρούσε, επί τη βάσει των ετήσιων λογαριασμών της για το 1994, τα κριτήρια του ορισμού των μεσαίων επιχειρήσεων που προβλέπονται στο σημείο 2.2 των κοινοτικών κανόνων για κρατική ενίσχυση για ΜΜΕ του 1992 ([11]), δεδομένου ότι απασχολούσε 163 άτομα, είχε ετήσιο κύκλο εργασιών 16,8 εκατομμυρίων ευρώ και σύνολο ισολογισμού 20,1 εκατομμυρίων ευρώ και ότι κάτοχοι της ήταν δύο επιχειρήσεις οι οποίες, αμφότερες, πληρούσαν τα κριτήρια του ορισμού των ΜΜΕ. Αντιθέτως, οι ίδιες οι ιταλικές αρχές συμφωνούν ότι η WAM δεν ήταν πλέον ΜΜΕ από το 1998, και επομένως ούτε ήταν ΜΜΕ όταν της χορηγήθηκε η δεύτερη ενίσχυση το 2000.

(61) Κανένα νέο ουσιαστικό στοιχείο σχετικά με το πρώτο πόρισμα δεν προστέθηκε στα στοιχεία των οποίων είχε ήδη γνώση η Επιτροπή όσον αφορά την ειδική ενίσχυση κατά τη στιγμή της κίνησης της διαδικασίας, εκτός από το γεγονός ότι το δάνειο καταβλήθηκε στον αποδέκτη σε πολλές δόσεις, σε σχέση με τις οποίες η περίοδος χάριτος μπορούσε να κυμαίνεται από 2 έτη ως 0. Απ'ότι φαίνεται, στην αρχική σύμβαση δεν περιλαμβανόταν καμία διάταξη σχετικά με την αναθεώρηση του επιτοκίου. Η επιστροφή του συνολικού ποσού αυτής της ενίσχυσης θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί τον Απρίλιο 2004.

(62) Όσον αφορά το δεύτερο χαμηλότοκο δάνειο που χορηγήθηκε στην WAM το 2000, οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν, μετά από την κίνηση της διαδικασίας, με την επιστολή A/35269 της 25ης Ιουλίου 2003 ότι το πραγματικό συνολικό ποσό του ήταν ITL 3 603 574 689 (1 861 091,01 ευρώ), αντί για ITL 1 940 579 808 (περίπου 1 εκατομμύριο ευρώ), όπως είχαν δηλώσει προηγουμένως με την επιστολή A/33699 της 21ης Μαΐου 2002 και είχε αναφερθεί στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, δεδομένου ότι αυτό το τελευταίο ποσό αναφερόταν μόνο στο μέρος του δανείου το οποίο είχε ήδη πληρωθεί κατά τη στιγμή της σύνταξης της επιστολής, ανεξαρτήτως του συνολικού ποσού της ενίσχυσης που χορηγήθηκε.

(63) Στην πραγματικότητα, πληρώθηκαν δύο επιπλέον δόσεις της ενίσχυσης μετά από τα προαναφερόμενα. Η τελευταία δόση, ιδίως, ποσού 248 091,01 EUR, πληρώθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2003, ενώ η απόφαση της Επιτροπής για κίνηση της διαδικασίας είχε ληφθεί στις 21 Ιανουαρίου 2003 και η επιστολή της Επιτροπής με την οποία κοινοποιήθηκε στην Ιταλία η κίνηση της διαδικασίας φέρει την ημερομηνία 24 Ιανουαρίου 2003. Οι όροι χορήγησης αυτού του δανείου είναι οι ίδιοι με τους όρους χορήγησης του πρώτου δανείου, δεδομένου ότι αμφότερα τα δάνεια χορηγήθηκαν βάσει του ίδιου νόμου 394/81. Η χορήγηση του συνολικού ποσού του δανείου αποφασίστηκε στις 9 Νοεμβρίου 2000 ενώ η σύμβαση υπογράφτηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2000.

(64) Παρατίθεται κάτωθι πίνακας των επιλέξιμων δαπανών που είχαν ληφθεί υπόψη για την εν λόγω ενίσχυση, ο οποίος διαβιβάστηκε από την ιταλική κυβέρνηση συνημμένος στην επιστολή A/35269.

Επιλέξιμες δαπάνες	Χορηγηθέν δάνειο (χιλιάδες ευρώ)
ΜΟΝΙΜΗ ΔΟΜΗ	
Μίσθωμα και επίπλωση κτιρίων, οχήματα	331,27
Λειτουργικές δαπάνες (λειτουργία, αγαθά και προσωπικό)	973,50
Πρότυπα	0,87
Κατάρτιση	25,24
Υπηρεσίες συμβούλου	30,29
Υποσύνολο 1	**1 361,17**
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ	
Αποθήκευση αγαθών	353,39
Συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις	6,37
Διαφήμιση	42,74
Ταξίδια προσωπικού και επιχειρηματία	94,84
Ταξίδια πελατών στην Ιταλία	2,59
Υποσύνολο 2	**499,92**
Γενικό σύνολο	**1 861,09**

([11]) Βλέπε υποσημείωση 6.

(65) Επιπλέον, από τα έγγραφα που επισυνάπτονται στην επιστολή A/30263 της 14ης Ιανουαρίου 2004, αποκαλύπτεται ότι το εν λόγω πρόγραμμα πραγματοποιείται από κοινού από την WAM S.p.A. και από την «WAM Bulk Handling Machinery Shangai Co Ltd», η οποία είναι τοπική εταιρία που ελέγχεται κατά 100 % από την WAM S.p.A.

(66) Ως επιλέξιμες δαπάνες θεωρήθηκαν τα μισθώματα των κτιρίων γραφείων, αποθηκών, αιθουσών εκθέσεων και γραφείου τεχνικής αρωγής, συνολικού εμβαδού 7 500 m^2, η αγορά, ενοικίαση ή χρηματοδική μίσθωση (λίζινγκ) τριών οχημάτων, προσωπικό στη μητρική εταιρία και στο εξωτερικό (ιδίως: ένας προϊστάμενος πωλήσεων και 6 τεχνικοί).

(67) Το επιτόκιο που εφαρμόστηκε για το ειδικό δάνειο ήταν 2,32 %, δηλαδή το 40 % του επιτοκίου αναφοράς 5,8 % το οποίο ίσχυε όταν χορηγήθηκε η ενίσχυση. Για μια ακόμη φορά, φαίνεται ότι δεν είχε προβλεφθεί στη σύμβαση καμία αλλαγή επιτοκίου κατά τη διάρκεια του δανείου. Καταβλήθηκε στον αποδέκτη σε πολλές δόσεις, έτσι ώστε η περίοδος χάριτος να κυμαίνεται από 2 έτη σε 0.

(68) Όσον αφορά την εξόφληση, από τα δεδομένα που γνωστοποίησε η Ιταλία, προκύπτει ότι στις 20 Φεβρουαρίου 2003 είχε εκπνεύσει η περίοδος χάριτος των δύο ετών, κατά τη διάρκεια της οποίας πληρωνόταν μόνο ο τόκος των δόσεων του δανείου που είχαν ήδη καταβληθεί στον αποδέκτη. Στις 20 Αυγούστου 2003, άρχισε να ισχύει η πενταετής περίοδος αποπληρωμής, σε ευθυγραμμισμένη βάση, σε ίσες εξαμηνιαίες δόσεις, με τους τόκους να οφείλονται επί τη βάσει του οφειλόμενου υπολοίπου. Η προγραμματισμένη εξόφληση θα έπρεπε, επομένως να έχει ολοκληρωθεί ως τον Φεβρουάριο 2008.

(69) Όσον αφορά την τροποποίηση του επιτοκίου κατά τη διάρκεια της περιόδου αποπληρωμής, οι ιταλικές αρχές ισχυρίζονται ότι υπάρχουν πράγματι στην ιταλική νομοθεσία γενικοί κανόνες οι οποίοι επιτρέπουν τέτοια μείωση. Παρά ταύτα, το υπουργικό διάταγμα (Decreto Ministeriale) της 31ης Μαρτίου 2000, το οποίο αποτελεί τη μοναδική νομική βάση που προσφέρεται γι'αυτόν τον σκοπό, ισχύει μόνο όσον αφορά τις πρωτοβουλίες που βασίζονται στους νόμους 394/81 και 304/1990, και, κατά συνέπεια, φαίνεται να είναι πολύ επιλεκτικό. Επιπλέον, δεν έχει γνωστοποιηθεί κανένα αποδεικτικό στοιχείο ότι έχει όντως πραγματοποιηθεί τροποποίηση του επιτοκίου όσον αφορά την εν λόγω ενίσχυση. Τέλος, θα μπορούσε να είχε εφαρμοστεί μόνο για το πρώτο χαμηλότοκο δάνειο που χορηγήθηκε WAM., δεδομένου ότι εφαρμόζεται για τις χρηματοδοτήσεις που υφίσταντο όταν ετέθη σε ισχύ, ενώ η δεύτερη ενίσχυση δεν είχε ακόμη τότε χορηγηθεί στην WAM S.p.A.

(70) Όσον αφορά αμφότερες τις ενισχύσεις, οι ιταλικές αρχές ισχυρίζονται ότι το κόστος της υποχρεωτικής τραπεζικής εγγύησης, η οποία είχε ζητηθεί πριν από τη χορήγηση των δανείων, πρέπει να αφαιρεθεί από το ποσό της ενίσχυσης. Η Επιτροπή παρατηρεί, κατά πρώτον λόγο, ότι η εγγύηση αυτή, ή το ισοδύναμό της, θα έπρεπε κανονικά να είχε ζητηθεί ακόμα και από έναν ιδιωτικό πιστωτικό οργανισμό που χορηγεί δάνεια σύμφωνα με τη γενική αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς και, κατά δεύτερον λόγο, ότι, σύμφωνα με το σημείο Α της συγγραφής όρων που επισυνάπτεται στη σύμβαση, δεν είναι αποδεκτή επικάλυψη ενίσχυσης όσον αφορά το ίδιο πρόγραμμα, εκτός από την περίπτωση ενίσχυσης που συνδέεται με την εγγύηση, η οποία κατά συνέπεια θεωρείται ότι είναι και αυτή επιλέξιμη για ενισχύσεις.

(71) Όσον αφορά τις εξαγωγικές ποσοστώσεις της WAM εντός και εκτός της ΕΕ, διαβιβάστηκαν τα ακόλουθα στοιχεία:

Έτος	Εξαγωγές εντός ΕΕ	Εξαγωγές εκτός ΕΕ	Σύνολο εξαγωγών
1995	10 237 196	4 477 951	14 715 147
1996	9 338 640	5 592 122	14 930 762
1997	9 974 814	5 813 442	15 788 256
1998	10 780 161	5 346 514	16 126 675
1999	11 885 473	5 276 525	17 161 998

(72) Οι ιταλικές αρχές ανακοίνωσαν ότι τα ως άνω στοιχεία που αφορούν το σύνολο των εξαγωγών αντιπροσωπεύουν από 52 % έως 57,5 % του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών της WAM.

(73) Τέλος, οι ιταλικές αρχές αναγνωρίζουν ότι αμφότερες οι υπό εξέταση ενισχύσεις δεν καλύπτονται ούτε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 69/2001 ούτε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001, αλλά πιστεύουν ότι τα κίνητρα που παρέχονται στις κοινοτικές επιχειρήσεις, στόχος των οποίων είναι η στήριξη προγραμμάτων που υλοποιούνται εκτός της ΕΕ, δεν εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 87 της συνθήκης.

VI. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

Ύπαρξη ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ

(74) Το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

(75) Η υπό εξέταση ενίσχυση πραγματοποιήθηκε μέσω χορήγησης κρατικών πόρων, υπό τη μορφή χαμηλότοκων δανείων, σε μια συγκεκριμένη επιχείρηση, δηλαδή στην WAM S.p.A. Οι παροχές αυτές βελτιώνουν τη χρηματοοικονομική κατάσταση του αποδέκτη της ενίσχυσης. Όσον αφορά την ενδεχόμενη επιρροή των μεταξύ κρατών μελών συναλλαγών, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει τονίσει ([12]) ότι, ακόμα και σε περίπτωση που η ενίσχυση αποσκοπεί σε εξαγωγές εκτός της ΕΕ, παρά ταύτα οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές μπορεί να επηρεαστούν. Επιπλέον, έχοντας υπόψη την αλληλεξάρτηση μεταξύ των αγορών στις οποίες δρουν οι κοινοτικές επιχειρήσεις, είναι πιθανό ότι μια τέτοια ενίσχυση μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό εντός της Κοινότητας.

(76) Η WAM S.p.A. έχει θυγατρικές σε ολόκληρο τον κόσμο. Πολλές από αυτές έχουν την έδρα τους σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, όπως: στη Γαλλία, Ολλανδία, Μεγάλη Βρετανία, Δανία, Βέλγιο και Γερμανία. Ο καταγγέλλων τόνισε, ιδίως, ότι βρισκόταν σε έντονο ανταγωνισμό με την «WAM Engineering Ltd», η οποία είναι η θυγατρική της WAM S.p.A. για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, στην ενδοκοινοτική αγορά και ότι χάνει πολλές παραγγελίες οι οποίες απευθύνονται στην ιταλική εταιρία. Επιπλέον, όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ κοινοτικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, αποκαλύφθηκε ότι το πρόγραμμα που είχε χρηματοδοτηθεί από τη δεύτερη ενίσχυση, με σκοπό τη στήριξη της εμπορικής διείσδυσης στην Κίνα, έπρεπε να είχε πραγματοποιηθεί από κοινού από την WAM S.p.A. και την «WAM Bulk Handling Machinery Shangai Co Ltd», η οποία είναι τοπική εταιρία ελεγχόμενη κατά 100 % από την WAM S.p.A..

(77) Σύμφωνα με τη νομολογία του δικαστηρίου, ακόμα και σε περίπτωση που ο αποδέκτης εξαγάγει όλη σχεδόν την παραγωγή του εκτός της ΕΕ, του ΕΟΧ και των υποψηφίων για προσχώρηση χωρών, παρόλα αυτά η επιχορήγηση των εξαγωγικών αυτών δραστηριοτήτων μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

(78) Επιπλέον, στην παρούσα περίπτωση, διαπιστώθηκε ότι οι πωλήσεις στο εξωτερικό, από το 1995 έως το 1999, αντιπροσώπευσαν από 52 έως 57,5 % του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών της WAM S.p.A., εκ των οποίων τα δύο τρίτα εντός της ΕΕ (σε απόλυτους αριθμούς, περίπου 10 εκατομμύρια ευρώ έναντι 5 εκατομμυρίων ευρώ).

(79) Κατά συνέπεια, η υπό εξέταση ενίσχυση, ανεξαρτήτως του κατά πόσον στηρίζει εξαγωγές προς άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ή εκτός της ΕΕ, έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και, ως εκ τούτου, υπόκειται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Νομιμότητα της ενίσχυσης

(80) Οι ιταλικές αρχές δήλωσαν, στην επιστολή τους της 11ης Οκτωβρίου 1999 (A/37761), ότι η νομική βάση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην WAM S.p.A., ήταν ο νόμος της 29ης Ιουλίου 1981, αριθ. 394, που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή και στον ΠΟΕ, σύμφωνα με το άρθρο 25 της συμφωνίας για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα (ΠΟΕ-GATT 1994) ([13]).

(81) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι ιταλικές αρχές χαρακτηρίζουν «κοινοποίηση» την περίληψη ορισμένων πολύ συνθετικών αριθμητικών στοιχείων σχετικά με το σχέδιο, τα οποία περιλαμβάνονται στο χρονοδιάγραμμα της ενίσχυσης που είχε διαβιβασθεί στην Επιτροπή στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην ΕΕ, τουλάχιστον μετά από την έκτη έκθεση (1996). Αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με την οποία: «Η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως περί των σχεδίων που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της».

(82) Η Επιτροπή πληροφορήθηκε επίσης σχετικά με την ύπαρξη του σχεδίου στο πλαίσιο της εξέτασής της των εθνικών σχεδίων στήριξης ξένων άμεσων επενδύσεων εκτός της ΕΕ (εξωτερικών ΞΑΕ) που υφίστανται στα κράτη μέλη.

(83) Δεδομένου ότι δεν είχε κοινοποιηθεί προηγουμένως στην Επιτροπή, όσον αφορά την συμβατότητά του με τους κανόνες που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις, το προαναφερόμενο σχέδιο ενίσχυσης εφαρμόστηκε κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Κατά συνέπεια είναι παράνομο. Δεδομένου ότι η ενίσχυση προς την WAM είχε χορηγηθεί σύμφωνα με αυτό το σχέδιο, είναι επομένως επίσης παράνομη.

Συμβατότητα της ενίσχυσης με το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ

(84) Στον βαθμό που τα εν λόγω μέτρα στήριξης υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, πρέπει να αξιολογηθούν έτσι ώστε να επαληθευτεί κατά πόσον μπορούν να επωφεληθούν από κάποια παρέκκλιση δυνάμει των εφαρμοστέων κοινοτικών κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις.

([12]) Υπόθεση 142/87, Βασίλειο του Βελγίου κατά της Επιτροπής (απόφαση Tubemeuse), Συλλ. 1990 σελ. I-959.

([13]) Πολυμερείς διαπραγματεύσεις του γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) — Παράρτημα 1 — Παράρτημα 1A — Συμφωνία για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα (ΠΟΕ-GATT 1994) (δημοσιεύτηκε στην ΕΕ L 336 της 23.12.1994, σ. 156-183).

Όσον αφορά την πρώτη ενίσχυση που χορηγήθηκε στην WAM

(85) Η ιταλική κυβέρνηση παρουσίασε αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία η WAM, κατά τη στιγμή της χορήγησης της πρώτης ενίσχυσης (1995) πληρούσε τις απαιτήσεις για να θεωρηθεί ως ΜΜΕ, οι οποίες προβλέπονται στη σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής ([14]). Αν θέλουμε να εμβαθύνουμε, η WAM ήταν μια μεσαίου μεγέθους επιχείρηση δεδομένου ότι απασχολούσε 163 εργαζομένους, είχε ετήσιο κύκλο εργασιών 16,8 εκατομμυρίων ευρώ και σύνολο ισολογισμού 20,1 εκατομμυρίων ευρώ. Τέλος, είχε ελεγχθεί από δύο εταιρίες χρηματοδότησης οι οποίες ήταν οι ίδιες ΜΜΕ, σύμφωνα με την προαναφερόμενη σύσταση.

(86) Στον βαθμό που η Επιτροπή βασίζει την αξιολόγηση που πραγματοποιεί όσον αφορά εικαζόμενη παράνομη ενίσχυση επί των κανόνων οι οποίοι ίσχυαν κατά τη στιγμή της χορήγησης της ενίσχυσης ([15]), πρέπει να επαληθευθεί κατά πόσον η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί το 1995 στη WAM ήταν σύμφωνη με τους κοινοτικούς κανόνες για τις ΜΜΕ του 1992 ([16]), οι οποίοι ίσχυαν κατά τη στιγμή της χορήγησης της ειδικής ενίσχυσης.

(87) Δεδομένου ότι η WAM S.p.A. είχε θεωρηθεί ότι ανήκει στην υποκατηγορία (ως προς τη συνολική κατηγορία των ΜΜΕ) των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, κατά τη στιγμή της χορήγησης της πρώτης ενίσχυσης, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις για ΜΜΕ του 1992 όριζαν ότι ακόμη και οι επενδυτικές ενισχύσεις, σε περίπτωση που εχορηγούντο σε μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις σε περιοχές μη επιδοτούμενης ανάπτυξης, όχι μόνο συνεπάγονται κίνδυνο νόθευσης του ανταγωνισμού, αλλά επίσης μειώνουν τα κίνητρα που παρέχονται σε μικρότερου μεγέθους ΜΜΕ για να επενδύουν σε μειονεκτούσες περιοχές. Ορίζουν επίσης ότι, παρόλο που ο κίνδυνος τέτοιων φαύλων επιπτώσεων ενδέχεται να είναι μικρός στην περίπτωση πολύ μικρών επιχειρήσεων, είναι προφανές ότι η σοβαρότητά του είναι μεγαλύτερη όσο μεγαλύτερη είναι η επιχείρηση.

(88) Επιπλέον, η ενίσχυση που είχε χορηγηθεί το 1995 στην WAM ούτε αποσκοπεί στη στήριξη παραγωγικών επενδύσεων ούτε έχει κανέναν άλλο αποδεκτό σκοπό, σύμφωνα με τους κανόνες για τις ΜΜΕ του 1992, δηλαδή: ενισχύσεις για γενικές επενδύσεις εκτός ή εντός εθνικών περιοχών επιδοτούμενης ανάπτυξης, ενίσχυση για επενδύσεις περιβαλλοντικής προστασίας, ενίσχυση για έρευνα και ανάπτυξη, κατάρτιση ή διάδοση γνώσεων, με μοναδική εξαίρεση τις επονομαζόμενες ήπιες ενισχύσεις υπέρ ΜΜΕ στις οποίες μπορούν να περιλαμβάνονται η αρωγή εκ μέρους συμβούλων, οι μελέτες αγοράς και η συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις.

(89) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το μεγαλύτερο μέρος των επιλέξιμων δαπανών που αποσκοπούν στη δημιουργία μόνιμων δομών στο εξωτερικό, που η ιταλική κυβέρνηση είχε λάβει υπόψη της για να χορηγήσει το πρώτο χαμηλότοκο δάνειο στην WAM το 1995, και συγκεκριμένα το μίσθωμα κτιρίων (δάνειο 81,21 εκατομμυρίων ITL), η ασφάλιση και οι συναφείς εγκαταστάσεις, καθώς επίσης και άλλες λειτουργικές δαπάνες όπως: προσωπικό, επίπλωση και εξοπλισμός των προαναφερομένων κτιρίων (δάνειο 10,82+30,55+556,94 εκατομμυρίων ITL), είναι δαπάνες τις οποίες η επιχείρηση έπρεπε να είχε αναλάβει μόνη της· το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις δαπάνες για πρότυπα και ανταλλακτικά στα πλαίσια της εξυπηρέτησης μετά την πώληση (38,23 εκατομμυρίων ITL). Κατά τον ίδιο τρόπο, όσον αφορά τις επιλέξιμες δαπάνες που αποσκοπούν στη στήριξη της εμπορικής προώθησης, ούτε το κόστος της αποθεματοποίησης αγαθών (456,28 εκατομμύρια ITL), ούτε οι δαπάνες διαφήμισης (94,39 εκατομμύρια ITL) ή τα ταξίδια προσωπικού και επιχειρηματία (7,52M ITL) δεν πληρούν, κατά την άποψη της Επιτροπής, τους κανόνες για τις ΜΜΕ, δεδομένου ότι δεν κρίνεται ότι αντιπροσωπεύουν αρχική επένδυση.

(90) Κατά την άποψη της Επιτροπής, όλες αυτές οι δαπάνες δεν μπορούν κατά κανέναν τρόπο να θεωρηθούν ως παραγωγικές επενδύσεις· κατά συνέπεια, η ενίσχυση που χορηγείται για αυτές τις δαπάνες πρέπει να θεωρείται ότι είναι λειτουργική ενίσχυση.

(91) Επιπλέον, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η ενίσχυση που χορηγείται για όλες τις προαναφερόμενες δαπάνες πρέπει να θεωρείται ως ενίσχυση για δραστηριότητες συνδεδεμένες με εξαγωγές κατά την έννοια ότι συνδέεται απευθείας με τη δημιουργία και τη λειτουργία ενός δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα. Επομένως, η ενίσχυση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνδέεται με τις ξένες άμεσες επενδύσεις (ΞΑΕ).

(92) Αυτό δεν απορρέει μόνο από την ανάλυση των πραγματικών δαπανών, που λαμβάνονται υπόψη από τη χορήγηση του δανείου και που επισημαίνονται ως άνω στο σχέδιο του σημείου 37 και περιλαμβάνονται στον πίνακα του σημείου 89, αλλά έχει επιπλέον επιβεβαιωθεί από τον στόχο της δανειοδοτικής σύμβασης ο οποίος είναι η επιδότηση ενός προγράμματος εμπορικής διείσδυσης και από τον σκοπό του κονδυλίου από το οποίο είχε χρηματοδοτηθεί η ενίσχυση, ο οποίος είναι η επιδότηση εξαγουσών επιχειρήσεων ενόψει προγραμμάτων εμπορικής διείσδυσης που πρόκειται να υλοποιηθούν εκτός των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(93) Αντιθέτως, η ενίσχυση που χορηγείται για παροχή υπηρεσιών συμβούλου (ITL 29,43M) και οι έρευνες αγοράς (LIT 40,95M) μπορούν να καλυφθούν από παρέκκλιση, επί τη βάσει του γεγονότος ότι η WAM ήταν ΜΜΕ και στον βαθμό που είχαν πραγματοποιηθεί από εξωτερικούς συμβούλους, καθώς επίσης και η ενίσχυση για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις (ITL 12,19M), σύμφωνα με τους κανόνες του 1992, και ιδίως με τα σημεία 4.3 «ενισχύσεις για την παροχή συμβουλών, εκπαίδευση και διάδοση γνώσεων» και 4.5 «ενίσχυση για άλλους σκοπούς».

([14]) Σύσταση της Επιτροπής 96/280/ΕΚ της 3ης Απριλίου 1996, σχετικά με τον ορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4).

([15]) Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης (ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22).

([16]) Βλέπε υποσημείωση 6.

(94) Η Επιτροπή έχει εδώ και πολύν καιρό αναγνωρίσει ότι όλες οι ενισχύσεις δεν έχουν την ιδιότητα να έχουν αισθητό αντίκτυπο στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Αυτή η έννοια είχε διατυπωθεί για πρώτη φορά με τον κανόνα «de minimis», όπως περιλαμβάνεται στους κανόνες για τις ΜΜΕ του 1992 ([17]). Εν συνεχεία είχε αναδιατυπωθεί στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις ενισχύσεις «de minimis» ([18]), και τελικά επιβεβαιώθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1998 για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων ([19]), άρθρο 2, επί τη βάσει του οποίου έχει εκδοθεί ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής ([20]).

(95) Η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης ότι η διατύπωση του κανόνα «de minimis» του 1992, ο οποίος ίσχυε κατά τη στιγμή της χορήγησης της πρώτης ενίσχυσης, δεν απέκλειε ρητά τις εξαγωγικές ενισχύσεις· κατά συνέπεια, μπορούσε να θεωρηθεί αποδεκτή η χορήγηση ενίσχυσης ως το ποσό των 50 000 ECU (σήμερα ευρώ), ακόμη και σε σχέση με τις δαπάνες που ελήφθησαν υπόψη για τη χορήγηση της υπό εξέταση ενίσχυσης, στον βαθμό που η WAM S.p.A. δεν είχε επωφεληθεί από καμία άλλη επιδότηση υπό τη μορφή «de minimis» κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης τριετούς περιόδου, πράγμα που επιβεβαιώθηκε από τις ιταλικές αρχές.

(96) Επιπλέον, σύμφωνα με την τελευταία υποπαράγραφο της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης ([21]), όταν, κατά τη στιγμή της λήψης μιας απόφασης, οι κανόνες ή οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν αντικατασταθεί από κανονισμό, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι κανόνες που προβλέπονται στον κανονισμό εφαρμόζονται αν είναι ευνοϊκότεροι από τους κανόνες των κατευθυντηρίων γραμμών ([22]).

(97) Κατά συνέπεια, μια επιπρόσθετη αξιολόγηση της διαθέσιμης ενίσχυσης πρέπει να πραγματοποιηθεί υπό το πρίσμα αμφοτέρων των κανονισμών της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ([23]) (ενίσχυση υπέρ ΜΜΕ) και 69/2001 ([24]) (de minimis) της Επιτροπής.

(98) Στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001 ορίζεται ρητά, στο άρθρο 1 παράγραφος 2 β), ότι δεν ισχύει για τις δραστηριότητες που συνδέονται με εξαγωγές ([25]). Επομένως, καμία από τις δαπάνες που αναφέρονται στο σημείο 89 της παρούσας απόφασης δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί τις απαιτήσεις αυτού του κανονισμού.

(99) Παρομοίως, οι ενισχύσεις που χορηγούνται για εξαγωγές δεν εμπίπτουν στο πεδίο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 69/2001.

Όσον αφορά τη δεύτερη ενίσχυση που χορηγήθηκε στη WAM

(100) Κατά τη στιγμή της χορήγησης της δεύτερης ενίσχυσης (2000), η WAM ήταν μια μεγάλη επιχείρηση, όπως παραδέχονται και οι ίδιες οι ιταλικές αρχές. Επιπλέον, δεν βρισκόταν σε περιοχή επιδοτούμενης ανάπτυξης.

(101) Για μια ακόμη φορά, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει την εν λόγω ενίσχυση επί τη βάσει των κανόνων οι οποίοι ίσχυαν κατά τη στιγμή της χορήγησης της ενίσχυσης. Επ' αυτής της βάσης, και δεδομένου ότι η WAM S.p.A. δεν ήταν πλέον ΜΜΕ, δεν εφαρμόζονται στην ενίσχυση που χορηγήθηκε ούτε οι κοινοτικοί κανόνες για κρατικές ενισχύσεις για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ([26]) του 1996, ούτε οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα ([27]), του 1998, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν επί του παρόντος.

(102) Επί τη βάσει της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες όπως γνωστοποιήθηκε συνημμένα με την επιστολή A/35269, και παρατίθεται στον πίνακα του σημείου 37 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι μόνο οι δαπάνες κατάρτισης (25 240 ευρώ επί συνολικού ποσού δανείου 1,8 εκατομμυρίων ευρώ) μπορεί να καλυφθεί από παρέκκλιση, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση ([28]), ανεξαρτήτως του κατά πόσον θα αξιολογηθεί επί τη βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 2 (ειδική εκπαίδευση) ή 3 (γενική εκπαίδευση), δεδομένου ότι πληρούνται οι απαιτήσεις αμφοτέρων των παραγράφων όσον αφορά την ένταση ενίσχυσης που εφαρμόστηκε.

(103) Η εν λόγω ενίσχυση δεν φαίνεται να προωθεί κανέναν άλλο οριζόντιο κοινοτικό στόχο σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 γ) της συνθήκης, όπως: έρευνα και ανάπτυξη, απασχόληση, περιβάλλον ή διάσωση και αναδιάρθρωση, κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών, πλαισίων και κανονισμών που εφαρμόζονται.

([17]) Βλέπε υποσημείωση 6.
([18]) ΕΕ C 68 της 6.3.1996, σ. 9.
([19]) ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1.
([20]) Βλέπε υποσημείωση 5.
([21]) Βλέπε υποσημείωση 3.
([22]) Βλέπε υποσημείωση 4.
([23]) Βλέπε υποσημείωση 7.
([24]) Βλέπε υποσημείωση 5.
([25]) Σύμφωνα με τη διατύπωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, σε «ενισχύσεις που συνδέονται με δραστηριότητες του εξαγωγικού κλάδου» σημαίνει ενισχύσεις που συνδέονται με τη συγκρότηση και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες οι οποίες σχετίζονται με εξαγωγική δραστηριότητα, καθώς επίσης και ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες.

([26]) ΕΕ C 213 της 23.7.1996, σ. 4.
([27]) ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.
([28]) ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 20.

(104) Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι δαπάνες που οφείλονται σε μισθώματα και επίπλωση κτιρίων, αγορά οχημάτων, κόστος προτύπων καθώς επίσης και για την αποθεματοποίηση αγαθών, τη διαφήμιση, ταξίδια μελών του προσωπικού από την Ιταλία στο εξωτερικό και πελατών από το εξωτερικό στην Ιταλία συνδέονται αυστηρά με τη σύσταση και τη λειτουργία ενός δικτύου διανομής ή με τρέχουσες δαπάνες οι οποίες συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.

(105) Η συμμόρφωση με τους εφαρμοστέους κανόνες «de minimis» πρέπει να αξιολογηθεί περαιτέρω. Κατά τη στιγμή της χορήγησης της ειδικής ενίσχυσης, ίσχυε η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον κανόνα «de minimis» για κρατικές ενισχύσεις του 1996 ([29]), η οποία ορίζει ρητά ότι οι εξαγωγικές ενισχύσεις αποκλείονται από το πεδίο της.

(106) Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι οι δαπάνες που απαριθμούνται στο ως άνω σημείο 104 πρέπει να χαρακτηριστούν ως ενίσχυση σε δραστηριότητες που συνδέονται με εξαγωγές και τονίζει, ιδίως, ότι η ενίσχυση που χορηγείται για χώρους γραφείων τεχνικής αρωγής και για προσωπικό στο εξωτερικό που αποτελείται από έναν προϊστάμενο πωλήσεων, έναν γενικό προϊστάμενο, 4 υπαλλήλους και 6 τεχνικούς, είναι στοιχείο αντιφατικό με τον ισχυρισμό ότι η εν λόγω δραστηριότητα δεν έχει σχέση με πωλήσεις.

(107) Πρέπει, επιπλέον, να σημειωθεί ότι το ειδικό πρόγραμμα έπρεπε να είχε πραγματοποιειθεί από κοινού από την WAM S.p.A. και από την τοπική εταιρία, η οποία βρισκόταν κατά 100 % υπό τον έλεγχο της WAM S.p.A. και ονομαζόταν WAM Bulk Handling Machinery Shangai Co Ltd, πράγμα που αποδεικνύει ότι η WAM S.p.A. ήταν ήδη εγκατεστημένη στην ειδική αγορά.

(108) Επιπλέον, η ίδια διατύπωση, που αναπαράγεται στο σημείο 92 της παρούσας απόφασης, και που χαρακτηρίζει την πρώτη ενίσχυση που χορηγήθηκε στην WAM S.p.A. ως κίνητρο για προγράμματα εμπορικής διείσδυσης, είχε χρησιμοποιηθεί επίσης και για τη σύνταξη του δανείου χορήγησης της υπό εξέταση ενίσχυσης.

(109) Επιπλέον, υπό το πρίσμα του ως άνω σημείου 96, πρέπει να πραγματοποιηθεί περαιτέρω αξιολόγηση της υπό εξέταση ενίσχυσης υπό το πρίσμα του κανόνα «de minimis» του 2001, δηλαδή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής ([30]).

([29]) Βλέπε υποσημείωση 18.
([30]) Βλέπε υποσημείωση 5.

(110) Αμφότεροι οι εφαρμοστέοι κανόνες «de minimis» αποκλείουν ρητά από το πεδίο τους την ενίσχυση για εξαγωγικές δραστηριότητες ([31]). Επομένως, ακόμα και αν η WAM δεν επωφελήθηκε από καμία άλλη επιδότηση «de minimis» κατά τη διάρκεια της εν λόγω τριετούς περιόδου, το κατώφλι «de minimis» δεν μπορεί να εφαρμοστεί για την υπό εξέταση ενίσχυση.

VII. **ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

(111) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 (2) α) έως γ) της συνθήκης ΕΚ ([32]) δεν εφαρμόζονται για τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν, δεδομένου ότι δεν αποσκοπούν σε κανέναν από τους στόχους οι οποίοι απαριθμούνται σ'αυτό το άρθρο, ούτε άλλωστε η ιταλική κυβέρνηση ισχυρίστηκε κάτι τέτοιο.

(112) Οι υπό εξέταση ενισχύσεις δεν αποσκοπούν στην προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή στην άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους, ούτε αποσκοπούν στην προώθηση του πολιτισμού ή της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτιμά ότι ούτε το άρθρο 87 παράγραφος 3 β) ([33]) ούτε το άρθρο 87 παράγραφος 3 δ) ([34]) της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζονται στις υπό εξέταση ενισχύσεις.

VIII. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

(113) Αμφότερες οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην WAM S.p.A. εφαρμόστηκαν χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για το ότι, έχοντας εφαρμοστεί κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, οι ενισχύσεις αυτές χορηγήθηκαν παρανόμως στον αποδέκτη.

(114) Η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην WAM S.p.A. το 1995, εκτός από το μέρος του δανείου που χορηγήθηκε για δαπάνες που αφορούσαν παροχή υπηρεσιών συμβούλου, έρευνες αγοράς και συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά εφόσον υπερβαίνει το κατώφλι των 50 000 ευρώ.

([31]) «Ενίσχυση για εξαγωγικές δραστηριότητες» είχε οριοθεί ήδη, στην ανακοίνωση «de minimis» του 1996, ως «κάθε ενίσχυση που συνδέεται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα». Αναπαράγεται, χωρίς καμία σχεδόν τροποποίηση, στο σημείο β) του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 69/2001.
([32]) Στο άρθρο 87 παράγραφος 2 ορίζεται ότι οι ακόλουθες ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά: α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων· β) οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα· γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας …
([33]) «Οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους».
([34]) «Οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Κοινότητα σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον».

(115) Όσον αφορά το συνολικό ισοδύναμο επιχορήγησης της ειδικής ενίσχυσης, έχει ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το δάνειο καταβλήθηκε στον αποδέκτη σε πολλές δόσεις (3 στην εν λόγω περίπτωση, από τις 24 Απριλίου 1996 έως τις 24 Απριλίου 1998) και ότι η περίοδος χάριτος κυμάνθηκε κατά συνέπεια από 2 έτη έως μηδέν. Το επιτόκιο που ορίζεται στη σύμβαση δανείου (4,4 %), σχετικά με το επιτόκιο αναφοράς που καθορίζεται τακτικά από την Επιτροπή ([35]) που ίσχυε κατά τη στιγμή της χορήγησης του δανείου (11,35 %), έχει ληφθεί υπόψη. Αυτό οδήγησε σε ισοδύναμο επιχορήγησης, το οποίο ενημερώθηκε με ημερομηνία 24 Απριλίου 1996 (ημερομηνία κατά την οποία η πρώτη δόση του δανείου καταβλήθηκε στη WAM), που ανήλθε σε 104 313,20.

(116) Δεδομένου ότι ένα μέρος του εν λόγω δανείου έχει θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται, όπως αναφέρεται στο σημείο 93 της παρούσας απόφασης, πρέπει να αφαιρεθεί από το ποσό της ενίσχυσης και αυτό πρέπει να αντικατοπτρισθεί στον υπολογισμό του ενημερωμένου ισοδύναμου επιχορήγησης. Εξ αιτίας της αδυνατότητας να βρεθεί κάποια συσχέτιση μεταξύ μιας δεδομένης δόσης του δανείου και ορισμένων ειδικών δαπανών, εφαρμόστηκε στο ενημερωμένο συνολικό ισοδύναμο επιχορήγησης το ίδιο ποσοστό που αντιπροσωπεύουν τα μέρη που συμβιβάζονται σε σχέση με το συνολικό δάνειο (82,57 εκατομμύρια ITL επί συνόλου 1 358,51 ITL, δηλαδή 6 %). Δεδομένου ότι το 6 % των 104 313,20 είναι 6 258,79, ευρώ, το ενημερωμένο συνολικό ισοδύναμο επιχορήγησης του μέρους της ενίσχυσης το οποίο δεν συμβιβάζεται είναι 98 054,41 ευρώ, ποσό που υπερβαίνει το κατώφλι των 50 000 ευρώ.

(117) Η ενίσχυση που χορηγήθηκε το 2000 στην WAM S.p.A., εκτός από το μέρος το οποίο στήριξε δραστηριότητες εκπαίδευσης ποσού 25 240 ευρώ, δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

(118) Σ'αυτή την περίπτωση, το δάνειο καταβλήθηκε στην WAM S.p.A. σε πέντε δόσεις, από τις 12 Φεβρουαρίου 2001 έως τις 29 Ιανουαρίου 2003· κατά συνέπεια, όπως και στην περίπτωση της πρώτης ενίσχυσης, η περίοδος χάριτος κυμαίνεται επίσης από 2 έτη ως μηδέν. Παρομοίως, το επιτόκιο που αναφέρεται στη σύμβαση δανείου (2,32 %), σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς, το οποίο καθορίζεται τακτικά από την Επιτροπή, και το οποίο ίσχυε κατά τη στιγμή της χορήγησης του εν λόγω δανείου (5,70 %), έχει ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης. Αναμένεται ότι η συνολική εξόφληση, συμπεριλαμβανομένου του κύριου ποσού και των τόκων, θα ολοκληρωθεί το 2008. Επομένως, το ισοδύναμο επιχορήγησης του στοιχείου ενίσχυσης του συνολικού ποσού του υπό εξέταση δανείου, που ενημερώθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2001 (ημερομηνία κατά την οποία η πρώτη δόση του ειδικού δανείου που καταβλήθηκε στην WAM S.p.A.) θα ήταν 180 203,70 ευρώ, εφόσον οι εξοφλήσεις θα είχαν πραγματοποιηθεί όπως ήταν προγραμματισμένες.

(119) Την ημερομηνία κατά την οποία η παρούσα απόφαση αναμένεται ότι θα εκδοθεί (19 Μαΐου 2004) το όφελος του δανείου που υπολογίστηκε από την Επιτροπή είναι 106 366,60 ευρώ.

(120) Όσον αφορά το μέρος του δανείου που συμβιβάζεται, ισχύει το ίδιο σκεπτικό όπως και με το πρώτο δάνειο. Ως εκ τούτου, το ποσοστό του μέρους του δανείου που συμβιβάζεται σε σχέση με το σύνολο, το οποίο υπολογίστηκε σε 1,35 %, πρέπει να αφαιρεθεί από το ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης. Κατά συνέπεια, το ισοδύναμο επιχορήγησης της δεύτερης ενίσχυσης, κατά τη στιγμή της έκδοσης της τελικής απόφασης, υπολογίστηκε ότι ανέρχεται σε 104 930,65 ευρώ (106 366,60 – 1 435,95).

(121) Δεδομένου ότι χαρακτηρίστηκε ως ενίσχυση σε δραστηριότητες που συνδέονται με εξαγωγές, ούτε ο κανόνας «de minimis» του 1996 ([36]), ούτε ο κανονισμός «de minimis» του 2001 ([37]) εφαρμόζονται για τη συγκεκριμένη ενίσχυση.

(122) Είναι πάγια πρακτική της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ, να ζητά ανάκτηση από τον αποδέκτη ενίσχυσης η οποία σύμφωνα με το ίδιο αυτό άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ έχει χορηγηθεί παρανόμως και δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, εφόσον η ενίσχυση αυτή δεν καλύπτεται από τους κανόνες «de minimis». Η πρακτική αυτή έχει επιβεβαιωθεί από το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου.

(123) Υπό το πρίσμα του άρθρου 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, η ενίσχυση που πρέπει να ανακτηθεί ως συνέπεια απόφασης ανάκτησης περιλαμβάνει τόκους με εφαρμοστέο επιτόκιο το οποίο καθορίζεται από την Επιτροπή. Οι τόκοι είναι πληρωτέοι από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του αποδέκτη ως την ημερομηνία της ανάκτησής της.

(124) Ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να εφαρμοστεί το επιτόκιο έχει προσδιοριστεί στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την ανάκτηση ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί παρανόμως ([38]).

(125) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η παρούσα απόφαση λαμβάνεται με την επιφύλαξη του κατά πόσον συμβιβάζεται με το εθνικό πλαίσιο το οποίο αντιπροσωπεύεται από το νόμο 394/81, που είναι η νομική βάση του κράτους στο οποίο χορηγήθηκε κρατική ενίσχυση στην WAM, σε σχέση με την οποία η Επιτροπή, σύμφωνα με την νομολογία του Πρωτοδικείου ([39]), δεν έκρινε αναγκαίο, στην παρούσα υπόθεση, να κινήσει διαδικασία. Εντούτοις, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο τέτοιας ενέργειας μεταγενέστερα.

([35]) Επιτόκιο αναφοράς που δημοσιεύεται τακτικά στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

([36]) Βλέπε υποσημείωση 18.

([37]) Βλέπε υποσημείωση 5.

([38]) ΕΕ C 110 της 8.5.2003, σ. 21.

([39]) Βλέπε απόφαση της 6.3.2002 στις υποθέσεις T-92/00 και T-103/00 «Diputación Foral de Álava κατά Επιτροπής (Ramondín), Συλλ. 2002 σελ. II-1385.»

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από την Ιταλία στην WAM S.p.A., σύμφωνα με τον νόμο 394/81, εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν είχε ενημερωθεί σχετικά εγκαίρως, όπως προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, οι εν λόγω ενισχύσεις είναι παράνομες.

Άρθρο 2

1. Η επιδότηση επιτοκίου 104 313,20 ευρώ, που η Ιταλία χορήγησε στην WAM S.p.A. από τις 24 Απριλίου 1996, εκτός από το μέρος που χρησιμοποιήθηκε σε σχέση με τις επιλέξιμες δαπάνες για «παροχή υπηρεσιών συμβούλου», «συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις» και «έρευνες αγοράς», που ανέρχεται σε 6 258,79 ευρώ, συνιστά ενίσχυση η οποία δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά όσον αφορά το μέρος του ποσού που υπερβαίνει το κατώφλι των 50 000 ευρώ, όπως ορίζεται στον κανόνα «de minimis» του 1992 ([40]).

Η Ιταλία πρέπει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να ανακτήσει από τον αποδέκτη το υπερβάλλον ποσό, το οποίο ισοδυναμεί με 48 054,41 ευρώ.

2. Η επιδότηση επιτοκίου 106 366,60 ευρώ, που χορηγήθηκε στην WAM S.p.A. από την Ιταλία από τις 9 Νοεμβρίου 2000 ως την ημερομηνία της παρούσας απόφασης, συνιστά ενίσχυση η οποία δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, όσον αφορά το μέρος του ποσού που δεν συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες για «μέτρα εκπαίδευσης», το οποίο ισοδυναμεί με 1 435,95 ευρώ.

Η Ιταλία πρέπει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να ανακτήσει το εναπομένον ποσό των 104 930,65 ευρώ.

3. Η ανάκτηση των ενισχύσεων που αναφέρεται στις ως άνω παραγράφους 1 και 2 πρέπει να πραγματοποιηθεί αμελλητί σύμφωνα με τις διαδικασίες οι οποίες προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία, υπό τον όρο ότι οι διαδικασίες αυτές επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της παρούσας απόφασης.

Επί των ανακτώμενων ποσών οφείλονται τόκοι, μέχρι την πραγματική τους ανάκτηση, καθόλη τη διάρκεια των ακόλουθων χρονικών περιόδων:

α) από τις 24 Απριλίου 1996, όσον αφορά την ενίσχυση η οποία αναφέρεται στην ως άνω παράγραφο 1 και

β) από την ημερομηνία της παρούσας απόφασης, όσον αφορά την ενίσχυση η οποία αναφέρεται στην ως άνω παράγραφο 2.

Άρθρο 3

1. Η Ιταλία πρέπει να απόσχει από τη χορήγηση περαιτέρω ενισχύσεων στην WAM S.p.A., υπό τη μορφή χαμηλότοκων δανείων, μέσω του μέτρου το οποίο αφορά η παρούσα απόφαση και το οποίο αναφέρεται στο ως άνω άρθρο 2 παράγραφος 2, είτε διατάσσοντας την άμεση εξόφληση του δανείου είτε προσαρμόζοντας, από την ημερομηνία της παρούσας απόφασης, το επιτόκιο του δανείου στο οριζόμενο από την Επιτροπή επιτόκιο αναφοράς το οποίο ίσχυε κατά τη στιγμή της χορήγησης του δανείου και το οποίο χρησίμευε για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης περιφερειακής ενίσχυσης.

2. Το επιτόκιο που αναφέρεται στην ως άνω παράγραφο 1 αυτού του άρθρου, θα εφαρμόζεται με τη μέθοδο του ανατοκισμού καθόλη τη διάρκεια της χρονικής περιόδου η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) και β).

Άρθρο 4

Η Ιταλία ενημερώνει την Επιτροπή, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που προβλέπει και ήδη έλαβε για την εφαρμογή της. Παρέχει τις πληροφορίες χρησιμοποιώντας το ενημερωτικό δελτίο του παραρτήματος.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλία.

Βρυξέλλες, 19 Μαΐου 2004.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής

([40]) Βλέπε υποσημείωση 6.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενημερωτικό δελτίο σχετικά με την εκτέλεση της απόφασης C(2004) 1812 της Επιτροπής

1. **Υπολογισμός του προς ανάκτηση ποσού**

1.1. Παρακαλείστε να παράσχετε τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με το ποσό των παράνομων ενισχύσεων που τέθηκαν στη διάθεση του αποδέκτη:

Συνοπτικά στοιχεία αναγνώρισης του μέτρου (1)	Ημερομηνία (-ες) εκταμίευσης (2)	Ποσό (*)	Ημερομηνία(-ες) επιστροφής (**)

(1) Αν ένα μέτρο περιλαμβάνει πολλαπλές δόσεις και επιστροφές, παρακαλείστε να συμπληρώσετε ξεχωριστές σειρές.
(2) Ημερομηνία(-ες) κατά την οποία (τις οποίες) οι επιμέρους δόσεις της ενίσχυσης είχαν τεθεί στη διάθεση του αποδέκτη.
(*) Ποσό που είχε τεθεί στη διάθεση του αποδέκτη (σε ακαθάριστα ισοδύναμα ενίσχυσης).
(**) Ημερομηνία(-ες) κατά την οποία(τις οποίες) οι επί μέρους δόσεις της ενίσχυσης έχουν επιστραφεί από τον αποδέκτη.

Παρατηρήσεις:

1.2. Παρακαλείστε να εξηγήσετε λεπτομερώς με ποιον τρόπο θα υπολογιστούν οι τόκοι που πρέπει να πληρωθούν επί του προς ανάκτηση ποσού της ενίσχυσης.

2. **Μέτρα που σχεδιάζονται και έχουν ήδη ληφθεί για την ανάκτηση της ενίσχυσης**

2.1. Παρακαλείστε να περιγράψετε λεπτομερώς ποια μέτρα σχεδιάζονται και ποια μέτρα έχουν ήδη ληφθεί με σκοπό την άμεση και αποτελεσματική ανάκτηση της ενίσχυσης. Παρακαλείστε επίσης να αναφέρετε, ανάλογα με την περίπτωση, ποια είναι η νομική βάση για τα μέτρα που έχουν ληφθεί/σχεδιάζονται.

2.2. Πότε πρόκειται να ολοκληρωθεί η ανάκτηση της ενίσχυσης;

3. **Ανακτήσεις που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί**

3.1. Παρακαλείστε να συμπληρώσετε τα ακόλουθα στοιχεία σχετικά με τα ποσά της ενίσχυσης που έχουν ανακτηθεί από τον αποδέκτη·

Συνοπτικά στοιχεία αναγνώρισης του μέτρου	Ημερομηνία(-ες) (1)	Ποσό της ενίσχυσης που έχει επιστραφεί

(1) Ημερομηνία(-ες) κατά την οποία(κατά τις οποίες) η ενίσχυση έχει επιστραφεί.

3.2. Παρακαλείστε να επισυνάψετε αποδεικτικά στοιχεία της επιστροφής των ποσών της ενίσχυσης που αναφέρονται στον πίνακα του ως άνω σημείου 3.1.